

DUMINICA A 32-A DUPĂ RUSALII

A lui Zaheu

APOSTOL. I TIMOTEI 4, 9-15

Fiule Timotei, vrednic de credință este acest cuvânt și vrednic de toată primirea, fiindcă pentru aceasta ne și ostenim și suntem ocărăți și ne luptăm, de vreme ce ne-am pus nădejdea în Dumnezeu Cel viu, Care este Mântuitorul tuturor oamenilor, mai ales al credincioșilor. Acestea să le poruncești și să-i înveți. Nimeni să nu disprețuiască tinerețile tale, ci

fă-te pildă credincioșilor cu cuvântul, cu purtarea, cu dragostea, cu duhul, cu credința și curăția. Până voi veni eu, ia aminte la citit, la îndemnat, la învățatură. Nu fi nepăsător față de harul care este întru tine, care ți s-a dat prin prorocie, cu punerea mâinilor mai-marilor preoților. Cugetă la acestea, ține-te de acestea, ca propășirea ta să fie vădită tuturor.

EVANGHELIE. LUCA 19, 1-10

În vremea aceea trecea Iisus prin Ierihon și, iată, un om bogat cu numele Zaheu, care era mai-mare peste vameși, căuta să vadă cine este Iisus, dar nu putea de mulțime, pentru că era mic de statură. Și alergând el înainte, s-a suit într-un sicomor ca să-L vadă, căci pe acolo avea să treacă. Și când a sosit la locul acela, Iisus, privind în sus, a zis către el: Zahee, coboară-te degrabă, căci astăzi trebuie să rămân în casa ta. Și a coborât degrabă și L-a primit, bucurându-se. Și, vă-

zând toți murmurau, zicând că a intrat să găzduiască la un om păcătos. Iar Zaheu, stând înaintea Domnului, I-a zis: Iată, jumătate din averea mea, Doamne, o dau săracilor și, dacă am nedreptățit pe cineva cu ceva, întorc împătrit. Și a zis către el Iisus: Astăzi s-a făcut mântuire casei acesteia, pentru că și acesta este fiu al lui Avraam. Căci Fiul Omului a venit să caute și să mântuiască pe cel pierdut.

TĂLCUIRI

Sfânta Biserică ne cheamă astăzi să pătrundem în tâlcul istorisirii evanghelice despre Zaheu. Aș vrea să vă atrag luarea-aminte asupra următoarelor ei momente. Când Domnul Iisus Hristos, trecând pe lângă Zaheu, S-a oprit și l-a chemat pe nume ca pe un prieten, ca pe un cunoscut vechi: Zahee, coboară-te degrabă, căci astăzi în casa ta trebuie să rămân (Luca 19, 5), ce vifor a cutremurat pe neașteptate inima păcătosului vameș? „În casa mea vrea să vină acest Sfânt al sfinților, acest Făcător de minuni? Așadar nu Îi este scârbă de mine?”

Totul s-a răsturnat deodată în inima lui: a devenit dintr-o dată alt om. „De ce, veți întreba, s-a petrecut în el o astfel de schimbare?” Deoarece cuvântul lui Dumnezeu e viu și lucrător și mai ascuțit decât orice sabie cu două tășuri, și pătrunde până la despărțitu-

ră... dintre încheieturi și mădule (Evrei 4, 12), într-un anume fel el taie omul în două dintr-o dată, schimbând totul în el.

Puterea chemării Domnului, puterea dragostei dumnezeiești e nesfârșit de mare. Ea a pricinuit o astfel de întorsătură nu doar în sufletul lui Zaheu, ci și în sufletul unui alt vameș – Levi, ce mai apoi a devenit Sfântul Apostol și Evanghelist Matei. Și acum, când citim sau când auzim cuvintele lui Dumnezeu ce sunt întipărite în Evanghelie, ele pricinuesc același cutremur în sufletele noastre.

Știm din Viețile Sfinților că mulți dintre ei au apucat-o pe calea nevoinței datorită simplului fapt că au ascultat în biserică spusele lui Hristos: Dacă vrea cineva să vină după Mine, să se lepede de sine, să ia crucea sa și să-Mi urmeze Mie (Matei 16, 24), sau cuvîn-

Chemarea lui Zaheu Vamesul, mozaic

tele grăite cărturarului ce căuta desăvârșirea: Dacă voiești să fii desăvârșit, du-te, vinde averea ta, dă-o săracilor (Matei 19, 21), sau cuvintele despre faptul că El trebuie iubit mai mult decât tatăl și mama, decât frații și surorile, chiar decât propria viață (v. Matei 10, 37). Cuvintele acestea ale Domnului au lucrat cu atâta putere asupra sufletelor lor, încât s-au hotărât deodată să lase totul, să vândă totul și să împartă la săraci, să-și părăsească familia, să își ia crucea și să urmeze lui Hristos.

Așa s-a întâmplat cu Sfinții Antonie cel Mare, Marcarie Egipteanul, ce au plecat în pustia sălbatică a Egiptului, precum și cu mulți alții. Iată, așadar, ce putere are cuvântul lui Dumnezeu – dar care este taina acestei puteri? De ce are cuvântul lui Dumnezeu o lucrare atât de puternică asupra oamenilor? De ce l-au cutremurat atât de mult pe Zaheu cuvintele simple ale Mântuitorului? Fiindcă în cuvintele acestea, care i-au fost grăite lui, dar ne privesc pe toți, se simțea nemărginita dragoste dumnezeiască a Mântuitorului nostru, se simțea că pe noi, păcătoșii, ticăloșii, călcătorii legii dumnezeiești, Hristos nu ne leapădă, ci Îi este milă de noi, ne iubește și ne cheamă pe calea mântui-

rii. Iar fariseii, care se socoteau pe sine drepti și dascăli ai lui Israel, îi urau și îi disprețuiau pe acei nefericiți, îi înfierau cu vorbe rele, nu voiau să aibă de-a face în nici un fel cu ei, socotindu-i necurați și nevrednici. Hristos însă nu a făcut așa.

Când a intrat în casa lui Zaheu, care L-a primit cu bucurie, acolo au venit de asemenea mulți vameși, mulți păcătoși multe desfrânate, și au șezut cu El la masă. Fariseii și cărturarii, văzând aceasta, erau nemulțumiți și cărteau împotriva Domnului.

Altă dată, într-o situație asemănătoare, El le-a răspuns celor care își puneau nădejdea numai în rugăciunile lor fățarnice, făcute de ochii lumii la răspântii, și care sperau să dobândească prin aceasta mântuirea: Mergând, învățați-vă ce înseamnă: Milă voiesc, iar nu jertfă; că n-am venit să chem pe drepti, ci pe păcătoși la pocăință (Matei 9, 13).

A fost o vreme când era nevoie de jertfe, fiindcă acestea erau preînchipuire a singurei Jertfe adevărate, a Jertfei pe Cruce de pe Golgota – dar după ce s-a săvârșit această înfricoșată și ultimă Jertfă, vechile jertfe au încetat și a venit o eră nouă, era milostivirii și a dragostei, pe care a adus-o pe pământ Domnul

Iisus Hristos. El vrea de la noi bunătate, milostivire față de oamenii nefericiți, slabi, față de cei căzuți și disprețuiți, chiar și față de cei pe care s-ar părea că avem depline drepturi de a-i socoti lepădați: față de hoți, de bandiți, de curve, de ucigași.

„Cum așa, veți întreba, suntem datori să-i iubim și pe ăștia?” Da, tocmai cu ei trebuie să fim mai atenți, tocmai față de ei trebuie să avem cât mai mult tact în cuvinte, fiindcă sunt grav bolnavi cu duhul. Nu-i așa că față de trupul bolnav avem mai multă grijă și gin-gășie decât atunci când este sănătos? Ei bine, să știți că și acești nefericiți, pe care noi îi socotim niște lepădați, au și ei inimă omenească, îi mustră conștiința, se chinuie. Le este greu să ducă povara lepădării, disprețului și blestemului obștesc.

Știu din experiență cât de ușor este să miști o asemenea inimă nelegiuită. Credeți-mă, până și criminalul cel mai înrăit se cutremură în inima sa când aude nu vorba rea a osândirii, ci vorbe de respect și de dragoste. Sufletul lui poate fi renăscut printr-o vorbă bună, dacă arătăm respect pentru demnitatea lui de om căzută atât de jos; astfel putem săvârși în el o întorsătură asemenea celei pe care a săvârșit-o Domnul în inima vameșului Zaheu – și el va merge după voi, va începe să vă slujească, vă va răsplăti cu un adânc devotament pentru faptul că nu îl blestemăți, că nu îl osândiți, pentru vorba voastră bună, cu care nu era deloc obișnuit.

Așadar să nu ne semețim asupra nimănui, să ne aducem aminte totdeauna de păcatele noastre și să iubim pe toți semenii noștri, până la unul, fiindcă nu știm cum este inima lor înaintea lui Dumnezeu. Viețile Sfinților ne arată că au fost tâlhari care au săvârșit mulțime de omoruri, iar după aceea, sub înrăurirea harului lui Dumnezeu, au încetat deodată, și-au coborât mâinile însângerate și au intrat cu capul plecat în mănăstire, unde s-au pocăit ani mulți, așa cum noi nu știm să ne pocăim — iar Domnul a primit pocăința lor și i-a îndreptat cu desăvârșire, în așa fel că au primit chiar darul facerii de minuni. Și atunci cum vom cuteza noi să ne semețim asupra celor care se vor pocăi, poate, și vor primi de la Atotputernicul Dumnezeu iertarea tuturor păcatelor? Căci numai pocăința adâncă ne curățește înaintea lui Dumnezeu.

Vameși, tâlhari și desfrânate au ascultat chemarea lui Hristos la pocăință și I-au adus jertfă inimile lor înfrânte. Domnul a mântuit nu numai pe Zaheu, ci și pe curva ce I-a spălat picioarele cu lacrimi, le-a șters cu părul ei și a vărsat peste el mir de mult preț (v. Luca

7, 38); a mântuit și pe tâlharul răstignit alături de El pe cruce, care a zis: Pomenește-mă, Doamne, când vei veni întru împărăția Ta! Domnul i-a răspuns: Astăzi vei fi cu Mine în Rai (Luca 23, 42-43). Domnul a venit să caute și să mântuiască pe cel pierdut (Luca 19, 10) — nu doar pe cei pierduți care-L înconjurau în timpul vieții Sale pământești, ci și pe cei din vremurile următoare, printre care ne numărăm și noi. El stă la ușa inimii fiecăruia dintre noi, și bate, și cere cu smerenie să-L lăsăm înăuntru. Se oprește lângă fiecare dintre noi, ne cheamă pe nume, și ne cheamă la pocăință, și ne mântuiește. Nici în vremea de astăzi nu sunt puțini păcătoși asemenea lui Zaheu, dar unii dintre ei, spre deosebire de acesta, nu se hotărăsc nici măcar să privească la Crucea lui Hristos, nu se hotărăsc să intre în biserică, socotindu-se pierduți, gata osândiți, crezând că nimeni nu-i va mai mântui și că Hristos le-a întors spatele. Credeți că e adevărat? Nu, nicidecum!

Domnul nu întoarce spatele nimănui. El a zis: Pe cel care vine la Mine nu-l voi scoate afară (Ioan 6, 37). Eu sunt Păstorul cel bun, Păstorul cel bun sufletul Său Îl pune pentru oile Sale (Ioan 10, 11). Pentru noi toți, oile cele bolnave și răioase, Domnul a pus sufletul Său pe Crucea de pe Golgota. La Sfântul Proroc Iezechiel citim: Eu voi paște oile Mele și le voi odihni pe ele, zice Domnul Dumnezeu. Pe cea pierdută o voi căuta, și pe cea rătăcită o voi întoarce, și pe cea zdrobită o voi întări, și pe cea tare o voi păzi, și le voi paște pe ele cu judecată (Iezechiel 34, 15-16).

Iată ce spune din partea Domnului Prorocul Isaia: Au doară va uita femeia pe pruncul său, sau nu îi va fi milă de fiii pântecelui său? Că de va și uita femeia pe aceștia, Eu nu te voi uita pe tine, zice Domnul (Isaia 49, 15). Atât de mare este iubirea de oameni a lui Dumnezeu! Chiar dacă omul va fi plin de tot păcatul și va face tot ce îi închide intrarea în Împărăția cerurilor, chiar dacă un mare nevoitor va deveni preacurvar și ucigaș, tot nu trebuie să deznădăjduiască. Chiar dacă va ajunge cineva la treapta cea mai de pe urmă a fărădelegii, iar apoi se hotărăște să se întoarcă pe calea virtuții, Domnul și pe unul ca acesta îl primește, și de unul ca acesta Îi este milă, și îl vindecă, și îl întărește, și Se bucură de mântuirea lui ca un Păstor bun, ca un Părinte iubitor. El nu leapădă niciodată pocăința lipsită de fățărnicie.

Deci să ne amintim întotdeauna de aceasta și să năzuim spre Domnul cu toată inima! Amin”.

Sfântul Luca al Crimeea „Predici”, Editura Sophia, București, 2010

PENTRU TINERI

Cum ne lărgim inimile prin spovedanie?

Faptul că primirea ocării lui Hristos are ca răsplată lărgirea inimii pe care o lucrează harul izvorât din Crucea și Învierea Lui se vedește și din istoria lui Zaheu. Acest om de vază din cetatea Ierihonului, fiind „mic de statură” (Luca 19.3) și voind să-L vadă pe Hristos, s-a urcat într-un sicomor. A nesocotit astfel părerea lumii și a primit să se facă de răs pentru Hristos. Tocmai aceasta l-a făcut pe Hristos să ia seama la el, pentru că a descoperit în Zaheu o anume înrudire duhovnicească cu Sine Însuși. Știm că atunci Domnul Iisus urca la Ierusalim spre a fi bătut și a pătimi pentru mântuirea lumii, adică Se îndrepta spre crucea de ocară. Zaheu, în chip prorocesc, mai înainte de crucea de ocară, a primit să pătimească rușine pentru Hristos, s-a îndreptat pe aceeași cale ca și Domnul, și îndată l-a dobândit pe Hristos nu numai ca Însoțitor, ci și ca Oaspete în casa sa.

Cercetarea Domnului a adus pace și har casei lui, dar mai presus de toate Domnul i-a lărgit „împătrit” inima, reînnoindu-i astfel întreaga viață (Luca 19.2). Aici cuvântul împătrit nu înseamnă altceva decât că părtășia lui Zaheu pe calea Domnului i-a adus o îm-

pătrită lărgire a ființării și l-a trecut în nemărginitul ființei dumnezeiești. Aici aș vrea să fac o paranteză. Plecând de la cele spuse mai înainte, înțelegem acum de ce Taina Spovedaniei are atâta putere și har. Atunci când credinciosul se spovedește pentru a se împăca cu Dumnezeu, el ia asupra-și de bunăvoie rușinea pentru păcatele săvârșite, iar Domnul primește acest act de curaj și credință ca pe un răspuns plin de recunoștință al omului la ocara pe care El Însuși a suferit-o pentru noi.

În felul acesta, credinciosul se îndreaptă pe calea Domnului, iar Domnul îl cercetează cu harul Său, reînnoindu-i viața. Această reînnoire pe care o dobândim prin Taina Spovedaniei este direct proporțională cu rușinea pe care suntem gata să o răbdăm atunci când ne înfățișăm goi înaintea lui Dumnezeu și a slujitorului Său. Atunci Domnul ne înveșmântează cu haina harului Său.

Arhimandritul Zaharia Zaharou,
Merinde pentru monahi,
Editura Nicodim Caligraful,
Sfânta Mănăstire Putna, 2012, pp. 28-29

CUVÂNT DE LA PĂRINȚI

Atât de neputincios este răul în fața puterii lui Dumnezeu încât, dacă El nu l-ar lăsa să crească la culme spre a-l doborî apoi dintr-o dată, oamenii nu ar înțelege niciodată cât de mare este puterea lui Dumnezeu. Îngăduind iadului și pământului să-și taie drum spre Golgota, Atotputernicul a arătat și iadului și pământului, prin înviere, puterea Sa cea de neînchipuit.

La fel a făcut Domnul și acum. A intrat în casa lui Zaheu fără să spună nimic; a lăsat cârtitorii să cârtească, batjocoritorii să batjocorească, nemulțumiții să se plângă, iar El și-a urmat calea în tăcere. A intrat la Zaheu; dreptii au rămas dincolo de pragul păcatosului, că să nu se spurce. Zarva lor creștea și răutatea le era la culme. Aveau dreptate și Hristos greșea! Știa cine-i Zaheu iar Hristos nu știa. Păstrau Legea, iar Hristos o încălca: trecuse pragul păcatosului! Pe ei nimeni nu-i putea păcăli, pe Hristos da.

La ce altă încheiere să ajungă ei, decât că Iisus nu e nici învățător adevărat, nici proroc, nici Mesia, de

vreme ce nu știe cine-i Zaheu? Dacă ar fi știut, nu i-ar fi călcat pragul! Victorie! Noi, cei din Ierihon, l-am prins în cursă astăzi pe Hristos! Al nostru e meritul, noi vom scăpa lumea de acest înșelător care zice că-i Mesia și se dă drept Fiul lui Dumnezeu! Ce triumf!

Iată, răutatea s-a cocoțat la ceruri. Iar în timpul acesta Zaheu s-a înnoit, e alt om. Și Hristos, neluând în seamă gloata în fierbere ci numai inima lui Zaheu, stă așteptând ca toate săvârșindu-se, la sfârșit să vorbească. Când răutatea a ajuns la culme, și când de pe inima veche a păcatosului solzii au căzut, Zaheu și-a deschis gura și a rostit în fața tuturor cuvântul pe care nimeni nu-l aștepta de la el: Iată, jumătate din averea mea o dau săracilor. Un trăznet căzut din cer! De ce ați amuțit, ierihonienilor? De ce nu murmurați mai departe, de ce nu vă mai bateți joc? De ce v-au stat vorbele în gâtlej? Cine a rămas păcălit: voi sau Hristos? Cine l-a cunoscut pe Zaheu mai bine: voi sau Hristos? Cine e mai drept acum: voi sau Zaheu?

Ce bun e Domnul nostru! În această împrejurare, ca și în altele, stă blând ca un miel în mijlocul oamenilor pe care lupii nevăzuți îi ațâță la rău. Știe că biruința e a Lui, acum și pururea! Cu câtă liniște așteaptă clipa aceea! Și când sosește, se îndreaptă întâi către bolnavul de dragul căruia s-a abătut din drum ca să-i intre în casă. Astăzi s-a făcut mântuire casei acesteia. Cu aceste cuvinte bunul Doctor îl încredințează pe bolnav că de-acum s-a făcut sănătos, că poate să lase spitalul și să se întoarcă printre cei teferi. Orbierea i-a fost smulsă de pe suflet așa cum i-a fost smulsă lui Bartimeu de pe ochi, încât să poată merge de acum înainte pe calea dreptății și a milostivirii. Dar ca să fie bine lămurii toți cei de față. Domnul a adăugat: Căci și acesta este fiu al lui Avraam. Un adevărat fiu al lui Avraam, un fiu în duh și în adevăr, un fiu nu numai cu numele și cu neamul, cum se lăudau atâția că sunt. Avraam își iubea semenii și era cu frica lui Dumnezeu; era primitor de străini, credincios și lipsit de lăcomie; acum și micuțul Zaheu era așa. Avraam, prin faptele lui bune, s-a făcut părintele tuturor dreptilor, iar Zaheu s-a făcut, prin pocăință, urmașul lui. Domnul a dezvăluit acest lucru ca să-l mângâie pe Zaheu și să dea de gândit ponegritorilor lui.

Acestora din urmă le spune Domnul mai departe: Căci Fiul Omului a venit să caute și să mântuiască pe cel pierdut. Să caute anume pe păcătoșii pe care nu-i caută nimeni, pe care toți îi leapădă; să mântuiască anume pe cei pe care lumea îi socotește pierduți, așa cum se socotesc și ei înșiși. Căci Doctorul cel mare nu a venit din ceruri ca să-i vindece atât pe cei cu guturai, cât pe cei leproși, orbi, nebuni, paralitici. Și ca să învieze pe cei morți. Pentru că Domnul a spus în altă parte: N-am venit să chem pe cei dreپți, ci pe cei păcătoși la pocăință (Matei 9, 13; cf. I Timotei 1, 15).

O, fraților, vă dați seama că aceste cuvinte sunt și pentru noi? Că noi suntem păcătoșii pentru care Domnul, Viteazul, a venit pe pământ? Negrăita iubire pentru noi L-a adus din ceruri să caute pe cei pierduți, să mântuiască pe cei păcătoși! Uitați-vă la Zaheu cel

mic, care în dorința de a-L vedea pe Domnul s-a înălțat. Hristos Se apropie de noi cum s-a apropiat și de el atunci, împresurat de o mare de oameni, unii dreپți iar alții cărtitori. Două mii de ani de istorie vuiesc împrejurul Lui, covârșindu-ne. Auziți vuietul acesta? Trecutul ni-l aduce și ni-l lasă alături. Și în mijlocul

uriașelor mulțimi merge smerit Domnul și Mântuitorul nostru. Să alergăm și să ne înălțăm ca să-L vedem. Nimic, din tot ce-a fost și din tot ce este, nu-i atât de vrednic de privit. Să ne ridicăm din drumul mocirlos pe care ne-am târât până acum; să ne urcăm într-un copac înalt: El va veni, cu siguranță va veni la noi. Preafericit cel pe care îl va chema dul-cele glas, glasul din a cărui dulceață se adapă îngerii!

Căința este cu adevărat cea dintâi treaptă a scării ce duce spre împărăția lui Dumnezeu. Nimeni n-a suit vreodată pe treapta a doua până ce nu a urcat pe cea dintâi. În deșertul acestei lumi, căința este singura cale de a bate la poarta ce-

rului. Poți să bați cu pumnul în zidul unei case oricât de mult poftești; nu te va auzi nimeni, nimeni nu-ți va deschide. Dar bate în ușă, și ți se va deschide. Căința e bătaia, nu în zid ci în poarta care dă spre lumină și mântuire. Cine se căiește cu adevărat și vrea să intre în casa Tatălui Ceresc a și bătut la una din ușile prin care se poate intra în această casă.

Lăcomia orbește; numai Hristos poate da orbilor vedere. Lăcomia însingurează și-l leagă pe om în lanțurile robiei; Hristos îl scoate pe captiv din singurătate și-l duce în tovărășia îngerilor. El Se arată tuturor penitenților care se luptă să-L vadă, și cui Se arată El se arată și tainele cerului și ale pământului, și toate binecuvântările pe care le-a pregătit Dumnezeu, de la întemeierea lumii, celor ce-L iubesc. A Domnului și Mântuitorului nostru fie slava și lauda, împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh, Treimea cea deoființă și nedespărțită, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Sfântul Nicolae Velimirovici, Predici
www.impantokratoros.gr

Sfântul Nicolae Velimirovici

GÎNDUL ZILEI

Zaheu căuta să vadă pe Hristos, dar mulțimea îl împiedica, nu atât mulțimea de oameni, cât cea de păcate. Era mic de statură, nu doar trupește vorbind, ci și duhovnicește. De aceea, nu-L putea vedea pe Hristos decât ridicat de la pământ și urcat în sicomorul pe unde El avea să treacă. Povestea conține o taină. În nici un alt chip nu poate ajunge un om a vedea pe Hristos decât urcându-se în sicomor, făcând de ocară mădularele adulterului, necurăției etc.

SFÂNTUL CHIRIL AL ALEXANDRIEI

